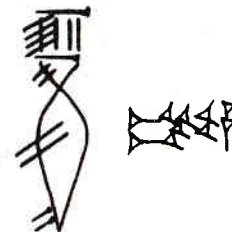

ANTON PARKS

EDEN

Versiunea sumeriană a Genezei

Provenit din cuvântul sumerian ce are două definiții:

EDEN - „spatele muntelui”

(locul unde trăiau zeii și grădina lor)

sau

EDIN - „câmpia”

(câmpia mare dintre Tigru și Eufrat)

Traducere din limba franceză de Nicolae Constantinescu

București, 2023

CUPRINS

Introducere	13
UN TRECUT FRAGIL	25
1. Surse: textele de pe argilă	25
2. Problema celor două fluvii biblice	34
3. Inundații, războaie și jafuri de tot felul	43
4. Obiectivul acestei lucrări	51
 Partea întâi:	
ORIGINILE CERULUI	55
1. Formarea Cerului și a Pământului	57
2. Instalarea Elohimilor pe Pământ – BN 74329	65
 Partea a doua:	
ORIGINILE CONFLAGRAȚIEI	83
1. <i>Enūma Eliš</i> și originea zeilor	85
2. Marduk și Dukù	93
3. Bătălia cerească și destinul omului	99
 Partea a treia:	
ORIGINILE PĂMÂNTULUI	107
1. Sălașul zeilor: Nibiru vs Dukù	109
2. Prezentarea tăblițelor despre Grădina și păcat	113
3. Venirea zeilor războinici pe Pământ și stabilirea depozitului și Grădinii Eden – CBS 8383-a	125
4. Omul intră clandestin în Grădina Eden – CBS 8383-a – b	139
5. Contaminarea Grădinii Eden – CBS 8383 – b – c	147
6. Robia omului în Grădina Edenului – CBS 14005-a – b	156
7. Șarpele Enki dezvăluie Secretul zeilor – CBS 8322	178
8. Răspândirea Secretului interzis omenirii și efectele ei – CBS 11065-a ..	191
9. Pedepsa zeilor - CBS 11065- coloana 6i	214
10. Adevărata cădere a omenirii – CBS 11065 – coloana 6	221

Descoperiri arheologice și distrugerea celor doi arbori din Eden	235
1. UMMA-NA sau uman	237
2. Analiza celor doi arbori din Edin	243
3. Un conflict istoric, efect oglindă al unui trecut mai vechi... ..	249
Cronicile regale ale arborelui înțelegerii binelui și răului	253
1. Motivele care vor duce la „păcat” în Edin	258
2. Omul care va provoca „păcatul” din Edin	263
3. Omul Femeii Înțelepte este alungat de pe teritoriul Edinului... ..	272
4. Povestea unui conflict fără un sfârșit adevărat	286
Epilog - Infectarea lumii	303
Rezumat însoțit de precizări privind traducerile efectuate de autor	307
Visul Șarpelui și inima oamenilor	315
Primul și al Doilea Război Mondial; minciuni, petrol și putere... ..	318
Imaginea de azi, oglindirea imaginii de ieri	322
Destinul omenirii	326
Bibliografie	335

Cercetările pline de interes capătă un caracter și mai pasional atunci când este vorba despre Biblie și despre originile religiei care a dat naștere creștinismului. Mult timp s-a considerat religia lui Israel ca fiind precum o stâncă izolată, un fenomen unic în genul lui, fără legături cu celelalte religii. Se credea că ea fusese revelată în întregime chiar de Dumnezeu lui Moise pe muntele Sinai. Asemănările care se remarcă între ea și celelalte religii din Orient erau de obicei atribuite unei alterări a adevărului ebraic.

Studiul comparativ al religiilor a transformat acest mod de a vedea lucrurile și a făcut ca religia evreiască să intre în cadrul istoriei. Înainte de Moise, înainte de Avraam, cu mult înainte de a fi vorba de un popor evreu, Mesopotamia era proverbială în Antichitate și influența ei se întindea cu 3000 de ani înaintea erei noastre, până pe malurile Mediteranei. Din acest arbore imens care acoperea tot Orientul Apropiat, religia lui Israel ne apare ca fiind o ramură legată prin toate fibrele de pământul Caldeei*. Tradițiile ei despre originea lucrurilor și despre crearea omului sunt de proveniență caldeeană, legile sale sunt moștenite de la vechiul cod babilonian care a immortalizat numele lui Hammurabi; chiar pietatea sa are multiple influențe caldeene. Dar în ansamblu, religia lui Israel este o ramură grefată de un mare grădinar care a dat roade alese.

Philippe Berger (membru al Institutului)

Les origines babyloniennes de la poésie sacrée des Hébreux,
(conferință ținută la Muzeul Guimet din Paris pe 6 martie
1904), Paris, Editura Entest Leroux, 1904

*La începutul secolului trecut, când se vorbea despre Caldeea, era vorba mai degrabă de teritoriul irakian al Mesopotamiei de Jos, ținutul sumerienilor, nu doar de teritoriile din sud-vest ale vechii Mesopotamii – Caldeea fiind numele biblic al Mesopotamiei și al pământului lui Avraam (n.a.)

„reconstituirea activității aproape zilnice a uneia dintre cele mai vechi bănci din lume”, dezvăluind totodată regimul social și juridic al unei societăți agricole de tip feudal în care evreii ocupă un loc care nu este cel al deportaților.

Așadar, ei se adaptaseră perfect și astfel înțelegem cu ușurință de ce n-au dorit să riște plecând, ci au preferat realitățile babiloniene în locul nesiguranței palestinienilor.¹¹

Astfel, cele mai vechi și mai faimoase civilizații din lume au știut întotdeauna să păstreze o privire vie asupra trecutului, istoriei și miturilor lor. Această fereastră deschisă spre origini i-a inspirat în general pe cei mai înțelepți să perpetueze spiritul strămoșilor prin experiențele lor sau prin cele ale divinităților. Este esențial să ne cunoaștem trecutul, căci o omenire fără trecut este o omenire fără rădăcini și fără model, o omenire în consecință în involuție, gata să se prăbușească. Orice persoană incapabilă să înțeleagă asta nu poate să privească în direcția viitorului.

UN TRECUT FRAGIL

Pe la mijlocul celui de-al IV-lea mileniu și venind din nu se știe ce regiune, sumerienii s-au instalat în sudul Mesopotamiei. Acolo se afla atunci o câmpie încinsă de soare între două fluviu cu mâl dens, Tigru și Eufrat, un fel de închisoare între deșert și munte, de formă ovală, 150 km/100 km [în Mesopotamia de Jos]. Era în esență un teren jos, dominat de diguri înalte printre care curgeau fluviile și canalele, o mlaștină imensă instabilă, unde doar orașele puteau să reziste presiunii glodului. Locuitorii îl numeau „Edin”; s-a făcut din el Eden.

Maurice Lambert,
„Polythéisme et monolâtrie des cités sumériennes”,
Revue de l'histoire des religions, vol. 157, nr. 1, 1960

1. Surse: textele de pe argilă

Diferitele civilizații care s-au succedat pe pământul Mesopotamiei au lăsat de-a lungul mileniilor o documentație monumentală pe tăblițe de argilă (cele mai multe de formă dreptunghiulară și de mărimea unei palme), dar și pe stele, statui și monumente...

¹¹ Parrot, André, „Babylone et l'Ancien Testament”, în *Cahiers d'Archéologie Biblique*, nr. 8, Editura Delachaux & Niestlé S.A, Suisse, 1956, p. 98-99 (n.a.).

Primii care au instituit sistemul scrierii cuneiforme au fost sumerienii. Această scriere era obținută cu ajutorul unei trestii; incizând argila umedă, se obținea un grafism în trei dimensiuni în formă de cuie sau de colțuri, motiv pentru care a fost numită „cuneiformă”. După ce era scrisă, tăblița era arsă sau pur și simplu lăsată să se usuce la soare.

Au fost identificate peste 2 000 de semne cuneiforme. Începuturile acestei scrieri nu trebuie să fie confundate totuși cu cele ale limbii vorbite. Sumeriana pare să-și aibă originile într-un trecut îndepărtat; sumerienii înșiși spuneau despre limba lor că le-a fost dată de către zei. De altfel, unul dintre termenii folosiți pentru denumirea scrierii lor este *EME-AN*, literal „limbaj al Cerului”, un termen folosit pe tăblița CBS 8322 (fața B, coloana 3, rândul 8), unde este specificat că Șarpele Enki vorbea această limbă și tocmai cu aceasta le-a dezvăluit oamenilor Secretul zeilor.

Dacă ne bazăm pe feluritele cercetări lingvistice realizate până în prezent, sumeriana nu pare să se fi schimbat de la cele mai vechi inscripții. În schimb, limbajul scris (scrierea cuneiformă) și gramatica ei au evoluat de-a lungul mileniilor, trecând din stadiul de pictogramă arhaică la forma akkadiană recentă. Sumeriana nu seamănă fonetic cu niciunul dintre idiomurile (vii sau moarte) cunoscute pe Pământ: *EME-AN* rămâne deci un mister total.

Scrierea cuneiformă a fost folosită în Orientul Apropiat de la sfârșitul celui de-al IV-lea mileniu î.Hr. până în secolul I d.Hr., și asta pe o foarte mare suprafață geografică, care corespunde aproximativ cu Semiluna Fertilă. Această suprafață se întinde de la Marea Mediterană la golful arabo-persic și din Anatolia până în Egipt.

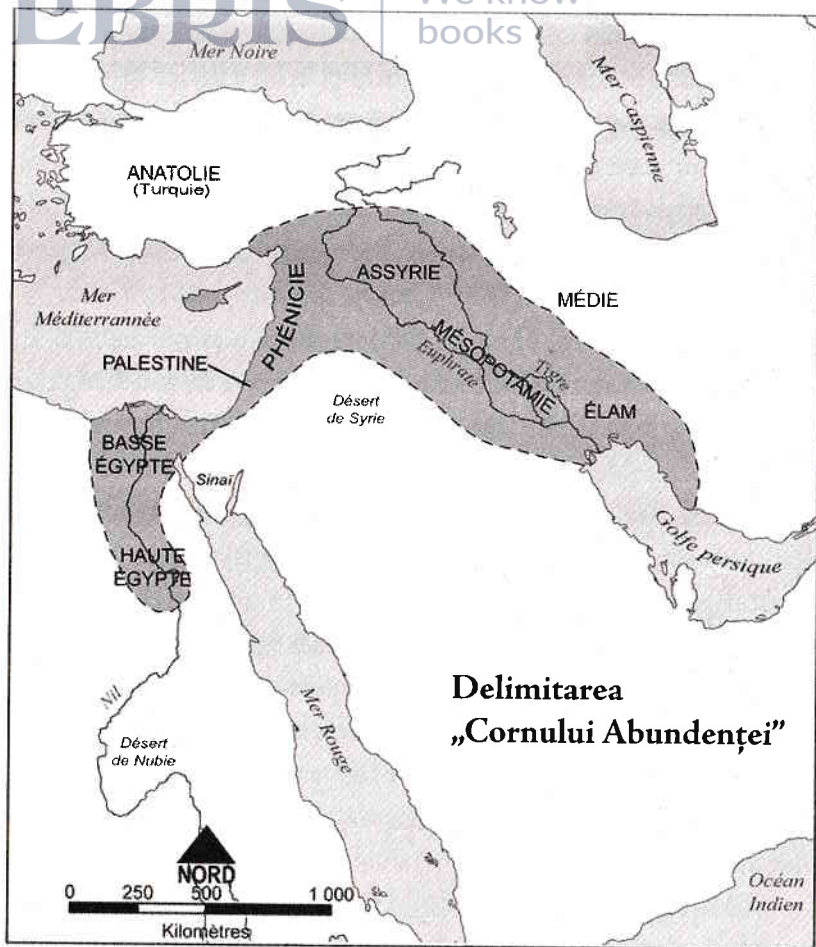
Documentele cuneiforme descoperite până în prezent sunt repartizate foarte inegal în timp și în spațiu, iar arheologii au găsit doar o parte infimă din vasta bibliotecă care a sfidat timpul și inundațiile succesive. Unele situri au oferit doar câteva tăblițe, în timp ce altele au dezvăluit mii, chiar zeci de mii¹, de exemplu cele ale anticelor orașe Ur, Mari, Ninive, Nippur și altele.

Tăblițele din argilă sunt obiecte fragile și perisabile. În epoca Sumerului, tăblițele erau deja reciclate în mod regulat ca să umple spărturile din ziduri, să ridice solul la nivel sau erau pur și simplu aruncate în apă ca să fie confecționate altele noi. Tocmai de aceea putem considera ca fiind o mare șansă faptul că s-au găsit totuși așa de multe tăblițe de lut, mai ales că solul mesopotamian a fost acoperit de nenumărate ori de revărsările celor două fluvii biblice, fără a mai vorbi de primele săpături arheologice, în care arheologii săpau în argilă fără să știe dacă răscoleau solul sau vestigii vechi. Astfel, a fost nevoie de răbdare și de pricepere până când valoroasele artefacte au putut fi aduse la lumină într-o formă acceptabilă, în Mesopotamia.

Tăblițele descoperite la Tell Fara, vechiul Șuruppak (sud-estul Irakului), confirmă, de la începutul mileniului al III-lea î.Hr., existența unui alt limbaj decât cel sumerian, și anume cel akkadian, precum și o țară nouă, țara Akkadului (în nordul Mesopotamiei).

Dacă sumeriana este o limbă misterioasă care nu are legătură cu niciun sistem cunoscut, akkadiana este o limbă semitică din familia ebraice și arabei. Akkadiana (subdivizată

¹ *Les écritures cunéiformes et leur déchiffrement*, realizată sub îndrumarea lui Lion, Brigitte, Michel, Cécile, Editura De Boccard, 2008 (n.a.).

Delimitarea „Cornului Abundenței”

în două ramuri, babiloniană în sud și asiriană în nord), a coexistat cu sumeriana în cel de-al III-lea mileniu î.Hr. înainte de a o înlocui. Akkadiana a preluat grafia cuneiformă, dar simplificând-o, ca să ajungă în final să folosească doar în jur de 300 de semne cuneiforme.

De-a lungul secolelor și mileniilor, sistemul cuneiform sumerian s-a generalizat în tot Orientul Apropiat, odată cu

apariția unor scrieri cum ar fi elamita, hurrita, eblaita și hitita. Sumeriana a devenit ea însăși o limbă moartă, utilizată doar în scrisori încă aproape două milenii, jucând oarecum rolul avut de greacă și de latină în Europa în urmă cu ceva mai mult de un secol².

Dar, când este vorba despre o istorie atât de veche, nimic nu este niciodată sigur, căci de la primele mărturii scrise găsim în sumeriană cuvinte împrumutate din akkadiană, ceea ce ar presupune de la început relații strânse între cele două popoare³. Am putut să verific această eu însumi în seria de tăblițe sumeriene pe care le-am tradus pentru acest studiu. Acest fapt rămâne un mister, având în vedere diferențele enorme dintre cele două popoare care s-au războit între ele.

Adevărul este că nu știm mare lucru despre sumerieni. Nu știm de unde proveneau, poate din sudul extrem, când Golful Persic era sec, sau dintr-o țară sau dintr-o regiune mitică numită „Dilmun”, ce pare să fi fost leagănul lor originar. Ar fi existat din păcate cel puțin două „Dilmun”, căci sursele care îl amintesc sunt contradictorii în privința subiectului amplasamentului său geografic. Mai este posibil ca sumerienii, înainte de akkadieni, să-și fi preluat miturile de la primii autohtoni ai anticei Mesopotamii, cu excepția cazului în care toate aceste popoare n-au avut tradiții similare provenite din același nucleu.

Mai există însă un aspect foarte important care nu trebuie uitat: scrisul pe argilă avea la origine doar scopul de a

² Vezi Grandpierre, Véronique, *Histoire de la Mésopotamie*, Paris, Editura Gallimard, 2010 (n.a.).

³ Glassner, Jean-Jacques, in *Les Cahiers de Science et Vie*, nr. 116, apr.-mai 2010, p. 19 (n.a.).

contabiliza bunurile și schimburile comerciale din diferite domenii din Edinul (câmpia) care se întindea între Tigru și Eufrat. Majoritatea conținutului tăblițelor îl datorăm lucrărilor școlare pe care le făceau scribii în cadrul uceniciei lor. Această practică a dat naștere unei importante colecții de documente pe argilă găsite în case private, temple, dar mai ales în depozitele bibliotecilor ce au aparținut celor mai mari orașe din Sumer și din Akkad.

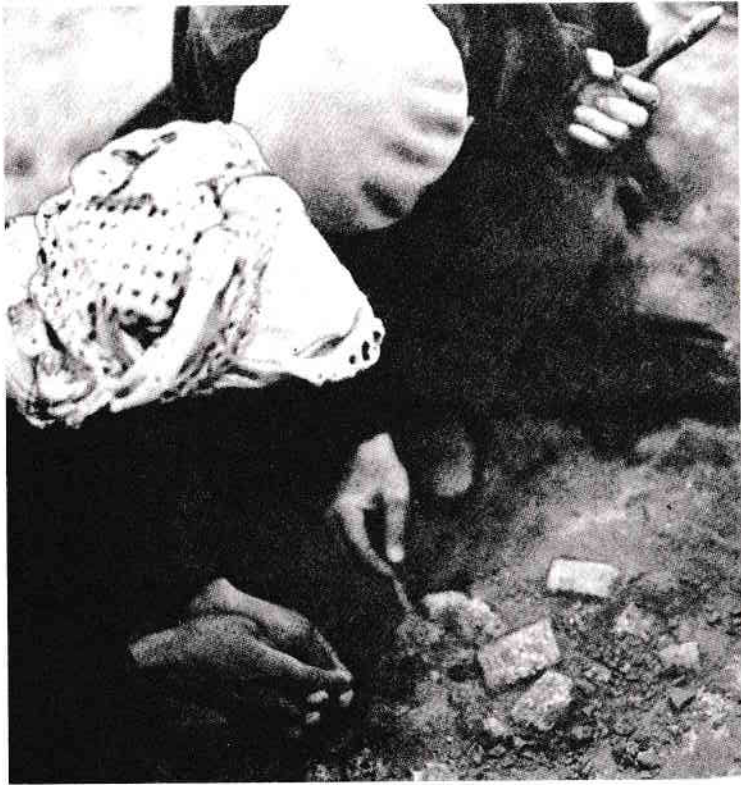

Figura 2: Descoperirea unor tăblițe din argilă în situl de la Niffer (Nippur) cu ocazia uneia dintre numeroasele campanii efectuate pe fostul domeniu al zeului Enlil.

Scrierea era rezervată doar bărbaților, dar se știe că, de fapt, existau multe femei scribi aflate în serviciul templului și sub autoritatea divină a zeiței agriculturii, a scrisului și a înțelepciunii, care era Nisaba. Școala, deseori alăturată templului, era numită „Casa înțelepciunii cerești Nisaba”. Dintre acele femei-scrib, o cunoaștem pe Enheduana, fiica regelui akkadian Sargon (cca 2285-2229 î.Hr.) și pe marea preoteasă Nanna, celebră pentru că scrisese imnuri faimoase în onoarea zeiței Inanna-Iștar.

Între 1847 și 1849, arheologul și istoricul britanic Henry Layard a scos la lumină în jur de 20 720 de tăblițe, precum și mii de fragmente din acestea, din biblioteca regelui asirian Assurbanipal; respectivele artefacte au fost depuse la British Museum.

Știm mai multe despre funcționarea bibliotecilor din Sumer și din Akkad grație lui Assurbanipal, care i-a adresat unuia dintre funcționarii din Babilonia scrisoarea următoare: *Caută toate tăblițele care se găsesc în casele celor învățați și din Ezida (templul din Borsippa) [...] caută tăblițele rare, care sunt cunoscute de tine și nu există în Asiria și trimite-mi-le. Acest mesaj avea drept scop găsirea oricărui tip de document inedit sau rar, ca să sporească fondul mării sale biblioteci din capitala Ninive.*

În 1987, a fost descoperită biblioteca din templul lui Șamaș, de la Sippar (Abu Habba). Ea fusese menționată de Berossos din Belos în lucrarea sa pierdută despre Babilon. Biblioteca avea o lungime doar de 4,40 m și o lățime de 2,27 m, cu bănci de cărămidă și nișe largi de 50 cm și adânci de 80 cm. Cele 44 compartimente ale acesteia conțineau totuși 800 de tăblițe! Erau adunate acolo în general texte de astrologie,

divinație, magie, medicină, matematică, astronomie, filologie și, bineînțeles, materia principală a anchetei noastre, marile literaturi care sunt considerate astăzi mituri și epopei. Unele texte din această ultimă categorie, cum ar fi epopeea lui Ghilgameș sau *Enuma Eliș*, erau citite în timpul unor ceremonii religioase.

Bibliotecile erau adeseori situate în incinta sacră a templului. Pentru a avea acces acolo era nevoie de un permis de intrare. Odată ajuns înăuntru, scribul împrumuta tăblița căutată și ieșea din bibliotecă ca să lucreze într-o „încăpere de rezervă” sau într-o curte interioară, ce ar putea fi numită sală de lectură. Accesul în aceste biblioteci era rezervat unui public restrâns, textele fiind de nivel foarte înalt atât din punct de vedere lingvistic, cât și al complexității scrierii. Doar persoanele cultivate și educate le puteau utiliza, iar acestea aveau legătură, în cele mai multe dintre cazuri, cu activitatea la templu⁴. Avansarea în cadrul castei scribilor solicita o ucenicie îndelungată. Gradul întâi era cel de *dubsar* („scrib”); apoi, după o practică de ani de zile ca scrib, urma gradul *šeșgal* („frate mare”). Cariera putea să culmineze cu calitatea de *ummia* („învățător”), distincție prestigioasă care îl exonera pe scrib de orice greșală.

Acești autori, compilatori sau copişti, precizează Véronique Grandpierre (specialistă în vechiul Orient Apropiat), erau în majoritate scribi care făceau parte din mari familii de oameni cultivați. Important era doar conținutul textului, nu conta tăblița sau cel care o scrisese. Noțiunea de operă originală nu exista. Într-adevăr, pentru sumerieni și

⁴ Valente, Marie, și Clancier, Philippe, in *Les Cahiers de Science et Vie*, nr. 116, apr.-mai 2010, p. 66 (n.a.).

akkadieni, noutatea nu prezentă niciun interes. Idealul ar fi fost să poată să atingă încă o dată momentul creației⁵. De aceea, multe mituri importante fac o rememorare cosmologică sau teologică în introducerile lor.

Astfel, utilizarea tăblițelor din argilă ar fi durat mai bine de 4 000 de ani în toată Semiluna Fertilă, și asta până în străfundul Indusului. O astfel de lungă perioadă de timp stârnește un fior rece pe șira spinării dacă o comparăm cu evoluția noastră recentă în domeniul editării de carte și a tipăririi literaturii. La ora actuală, când se produc e-book-uri, atât oficiale, cât și provenite dintr-o „piratare” abundentă,

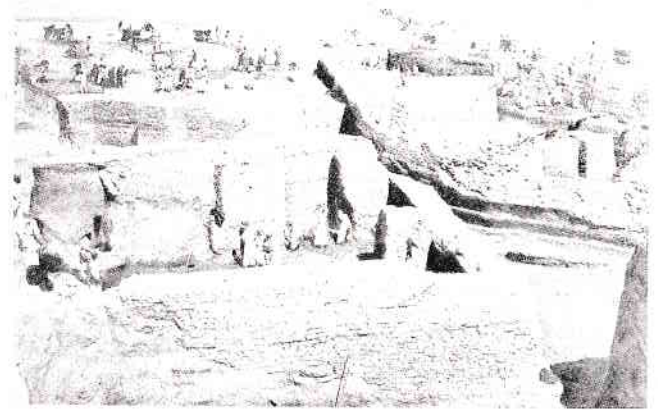

Figura 3: Zid de apărare al regelui Gudea, în timpul săpăturilor arheologice de la Ĝirsu (Tello) efectuate între 1903 și 1909. Arhivele găsite în acest sit sunt analizate în partea a patra a acestui studiu. Deoarece regatul Ĝirsu îi aparținea fiului lui Enlil, acest oraș sfânt se afla în conflict cu regatul Umma (Femeia Înțeleaptă), asociat cu Șarpele Enki.

Săpăturile arheologice ale comandantului Gaston Cros

⁵ Grandpierre, Véronique, *Histoire de la Mésopotamie*, op. cit., p. 342 (n.a.).

lumea nu este preocupată de posibilitatea unor inundații sau a penuriei de energie, care ar distruge perenitatea științei mondiale de astăzi. Fără electricitate, fără informatică, ce-am face cu un hard-disk sau cu un stick USB? Doar o simplă pană pentru stabilizarea unei biblioteci pline de cărți, de papirusuri sau tăblițe...

În acest volum au fost reunite pentru prima dată textele originale sumeriene, piese care au permis „fabricarea” primelor trei capitole din Geneză: creația, grădina și căderea omului. Toate aceste documente excepționale au fost selectate cu grijă ca să reproducă în mod cronologic cadrul istoric din timpurile trecute, așa cum vechii cronicari din străvechiul Orient Apropiat au dorit poate s-o transmită, dar pe care timpul ne-a reconstituit-o în mod incomplet.

Un număr incalculabil de lucrări, studii și dosare au fost realizate în ultimul secol și jumătate având ca subiect Mesopotamia și diferitele ei civilizații. Miza este importantă, căci această zonă geografică este privită totdeauna ca fiind cea mai veche din lume, cea care a adăpostit începutul culturii și al urbanismului. Totul pare a fi fost spus pe această temă, doar că o problemă importantă se pare că nu a fost constatată de autorii care vorbesc în mod regulat despre ea, cu excepția câtorva arheologi și geologi: *problema umidității extreme a solului...* Un subiect care atinge în mod obligatoriu originea sumerienilor și a documentelor lor de argilă.

2. Problema celor două fluvii biblice

Cazul Mesopotamiei este aparte din cauza poziției sale

geografice specifice. Vizitatorului i-ar fi foarte greu să-și imagineze că acel deșert arid, astăzi încins de un soare de plumb, a fost pe vremuri o regiune înfloritoare asupra căreia se oprise privirea zeilor și unde au existat puzderie de comunități, sate, cetăți, parcuri, grădini înfloritoare și câteva civilizații multiculturale, în urmă cu zeci și sute de milenii. Ce a mai rămas acum din toate astea? Fluviile biblice Tigru și Eufrat și-au schimbat cursul de multe ori, astfel încât nu știm (sau știm foarte puțin) unde se găseau albiile lor anterioare. Pe vremuri, cele mai mari orașe se ridicau de-a lungul fluviilor și primeau vizita corăbiilor mării, în timp ce astăzi nu mai sunt decât ruine nisipoase, insule de piatră pierdute în mijlocul unui deșert fierbinte.

Pe cât inundația anuală a Nilului era o binefacere pentru egipteni, pe atât capriciile Tigrului și Eufratului provocau revărsări devastatoare, de o violență considerabilă pentru Mesopotamia și câmpia ei, numită de sumerieni „Edin”. Numeroasele urme geologice neregulate găsite în solul aceluși șes imens al Edinului (lung de aproape 1 000 km, din Mesopotamia de Jos până în Mesopotamia de Sus) demonstrează că ținutul mesopotamian a suferit probabil nu doar un potop de-a lungul a numeroase milenii, ci mai multe astfel de inundații catastrofale.

Nordul țării este încercuit de munți înalți (leagănul zeilor), cu climă rece, uneori temperată, în timp ce câmpia, mai joasă, este permanent pârjolită de un soare care usucă totul după o primăvară scurtă. Apele celor două fluvii biblice cresc de două ori pe an, primăvara și toamna. Regimul le este influențat de topirea zăpezilor și de ploile care cad mai sus, în Munții Taurus și Munții Zagros. Din această cauză, debitul

lor (îndeosebi cel al Tigrului) este neregulat și imprevizibil.

În 1954, o creștere enormă a apelor a generat, la est de Bagdad, un lac lung de 70 km, care atingea pe alocuri adâncimea de 24 m. De atunci, lucrări enorme (construcții de baraje și amenajări de rezervoare) permit un control mai bun al apelor⁶.

Dar cum era în epoca îndepărtată a primilor locuitori din Edin, despre care documentele de argilă pretind că ar fi coabitat cu zeii? Singura modalitate artificială de a stăpâni acea apă era săparea de canale și ridicarea de diguri, binefaceri venite din cer și, încă o dată, de la zei!

Această stânjenitoare imprevizibilitate a debitului celor două fluvii biblice pune problema delicată a fiabilității cercetărilor arheologice efectuate din 1842 în Irak. Dilemă cumplită, căci în acea parte de lume, pe acel teren accidentat și erodat de apă, de deșertificare, timp și variații geologice, arheologii se străduiesc totuși să descopere cele mai vechi urme ale civilizației. Sir Leonard Woolley face parte dintre cei care au formulat această problemă, de care s-a lovit el însuși în timpul săpăturilor efectuate între 1927 și 1929 în anticul oraș Ur al lui Avraam, situat pe malul fostei delte a Golfului Persic.

În timp ce oamenii lui săpau fără odihnă în căutarea trecutului nebulos, el preciza: [...] *deodată, natura solului s-a schimbat. În loc de ceramică și rămășițe așezate în straturi, am întâlnit argilă perfect pură și fără amestec de la un capăt la altul, a cărei compoziție dezvăluia că fusese depusă acolo de ape. Muncitorii au declarat că ajunsesem la fundul extrem al deltei și*

că atinsesem nămolul din care fusese formată delta inițială [...]. După ce am făcut calculele necesare, am trimis oamenii înapoi la treabă ca să mărească gaura în adâncime. Stratul de argilă pură a continuat fără întrerupere până când a atins o grosime de peste 2,5 m – singurul obiect descoperit a fost un fragment de os fosilizat care, de pe cursul superior al fluviului, coborâse probabil acolo odată cu argila. Apoi, la fel de brusc cum apăruse, argila a dispărut și ne-am pomenit încă o dată în fața unor straturi de rămășițe pline de unelte din piatră, de fragmente de cremene din care fuseseră tăiate acele instrumente și de ceramică. Dar aici, ce schimbare! Unele fragmente de ceramică erau asemănătoare cu cele descoperite deasupra stratului de argilă și în morminte, însă aici se găseau frânturi de veselă pictată făcută cu mâna, specifică satului presumerian El Obeid. În plus, numeroasele unelte din cremene care fuseseră făcute în mod evident la fața locului semănau cu cele de la El Obeid; ele deosebeau acest strat de straturile superioare, care conțineau doar puține obiecte din silex. Marele strat de argilă arăta, presupunând că nu fusese provocată, o breșă în cursul istoriei civilizației: deasupra lui aveam civilizația sumeriană nealterată, a cărei dezvoltare lentă își urmase cursul normal; dedesubt se afla o cultură mixtă, cu un element sumerian și altul aparținând tipului El Obeid, care nu are nimic în comun cu sumerienii, dar pare să caracterizeze totuși rasa care trăia în acea vale înainte de venirea lor. Printre bucățile de silex și fragmentele de ceramică care zăceau sub argilă, se afla un obiect de o importanță esențială. Era o cărămidă de argilă arsă. Or, ruinele pe care le cercetasem în prealabil la Ur acoperă o perioadă de mai bine de 2 500 de ani și fiecărei perioade de mare activitate constructivă îi corespunde folosirea unui gen diferit de cărămidă; etaloanele de măsură, proporțiile relative ale cărămizilor se

⁶ Huot, Jean-Louis, *Les Sumériens*, Paris, Editura Errance, 1989, p. 63 (n.a.).